

YENİDEN YAPILANMANIN EŞİĞİNDE KUR'AN KURSLARI

YECDER IV. ULUSAL DİN GÖREVLİLERİ
SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ
(27 NİSAN 2013 - İSTANBUL)

YECDER / YENİDEN YAPILANMANIN EŞİĞİNDE KUR'AN KURLARI

Copyright © Yecder, 2014

Bu eserin tüm yayın hakları Yunus Emre Camii Külliyesi Eğitim ve Kültür Derneği'ne aittir. Eserde yer alan metin ve resimlerin Yunus Emre Camii Külliyesi Eğitim ve Kültür Derneği'nin önceden yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Kitabın Sahibi

Mehmet Keskin / Sarıgazi Yunus Emre Camii İmam Hatibi

Yayına Hazırlayan

Şadettin Göksu /DKAB Öğretmeni

Redaksiyon

Ayşe Umurbek/DKAB Öğretmeni

Görsel Tasarım

Yüksel Yücel

ISBN: 978-605-62091-2-3

Yayın Numarası: 3

Basım Tarihi: Nisan 2014

Basım Yeri:

Armoni Nüans Görsel Sanatlar ve İletişim Hizmeti San. ve Tic. A.Ş.

Yukarıdudullu, Bostancı Yolu Cad. Keyap Çarşı

B- 1 Blk. N.24 Ümraniye/İstanbul

Tel.: 0216 540 36 11 pbx Faks : 0216 540 42 72

info@armoninuans.com

YECDER

Sarıgazi Yunus Emre Camii Külliyesi Eğitim ve Kültür Derneği

Meclis Mahallesi, Cemal Gürsel Caddesi, Yunus Sk. No: 2

Sarıgazi – Sancaktepe / İSTANBUL

Tel: 0216 621 17 57

www.yecder.org - yecdermail@gmail.com

YECDER KİTAPLARI

4

**YENİDEN YAPILANMANIN
EŞİĞİNDE KUR'AN KURSLARI**

**YECDER IV. ULUSAL DİN GÖREVLİLERİ
SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ
(27 NİSAN 2013 - İSTANBUL)**

SEMPOZYUM KURULLARI

a. Sempozyum Düzenleme Kurulu

Abdülbaki UYSAL	: İmam Hatip / İstanbul
Ayhan EKMEKÇİ	: İmam Hatip / İstanbul
Elif UĞUR	: KK Öğreticisi / İstanbul
Enver GÜNAYDIN	: DKAB Öğretmeni
Funda BOZYAKA	: YECDER Eğitim Müdürü / İstanbul
Halil ÇELİK	: İmam Hatip / Rize
Hasan ARSLAN	: DKAB Öğretmeni / İstanbul
Hatice DEMİR	: KK Öğreticisi / İstanbul
Hilal CANBAZ	: KK Öğreticisi / İstanbul
Hüseyin ESNEMEZ	: DKAB Öğretmeni / DKAB Öğretmeni
İsmail ÇETİN	: İmam Hatip / İstanbul
Kurban EREZ	: İmam Hatip / İstanbul
Musab BARAN	: İmam Hatip / Mardin
Naciye GÜLMEZ	: YECDER Personel Müdürü / İstanbul
Şadettin GÖKSU	: DKAB Öğretmeni / YECDER Din Eğitimcileri Platf. Koord.
Vedat KARA	: YECDER Eğitim Merkezi Müdürü / İstanbul
Yusuf KIRMIZIYÜZ	: İmam Hatip / İstanbul

b. Sempozyum Danışma ve Hakem Kurulu

Ali KESKİN	: Din Hizmetleri Ve Eğitimi Müdürü / Rize İl Müftülüğü
Doç. Dr. Mehmet DAĞ	: Öğretim Üyesi / Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman AKYÜREK	: Öğretim Üyesi / Erciyes Üniversitesi
Erdem ÇAKI	: DKAB Öğretmeni / Ensar Vakfı DKAB Öğretmenleri Platformu Koordinatörü
Gökhan ERENOĞLU	: DKAB Öğretmeni / YECDER Genel Sekreteri
Gökhan YILMAZ	: YECDER YK Başkanı / İstanbul
Mehmet KESKİN	: Yunus Emre Cami İmam Hatibi / İstanbul
Nesibe PARLAK	: İHL Öğretmeni / İstanbul
Prof. Dr. Ahmet KOÇ	: Öğretim Üyesi / Marmara Üniv. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Ali AKPINAR	: İlahiyat Fakültesi Dekanı / Gaziantep
Prof. Dr. Hüseyin ELMALI	: Öğretim Üyesi / Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN	: Öğretim Üyesi / Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Zeki AYDIN	: Öğretim Üyesi / Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Nihat TEMEL	: Öğretim Üyesi / Marmara Üniversitesi

c. Sekreteryası

Şadettin GÖKSU	: Düzenleme Kurulu Başkanı / YECDER Din Eğitimcileri Platformu Koordinatörü
Mehmet KESKİN	: Danışma Kurulu Başkanı / Yunus Emre Camii İmam Hatibi

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	7
GİRİŞ.....	9
AÇILIŞ KONUŞMALARİ	9
1. Yeniden Yapılanmanın Eşiğinde Kur'an Kursları, Gökhan Yılmaz	9
2. Yeniden Yapılanmanın Eşiğinde Kur'an Kursları, Mehmet Keskin.....	12
3. Yeniden Yapılandırmanın Eşiğinde Kur'an Kursları, Prof. Dr. Ahmet Koç	15
I. BÖLÜM: AÇILIŞ PANELİ	21
Yeniden Yapılanmanın Eşiğinde Kur'an Kursları	21
1. Kur'an Kursu Hizmetlerinde Yeni Yaklaşımlar: Hizmet Çeşitliliği Projesi: Hafızlık Eğitimi	21
2. Yaygın Kur'an-ı Kerim Eğitimi ve "Kur'an'la Diriliş Sefer berliği"	34
3. Müftülüklerin Dinî Hayata Rehberlik Etmede Rollerİ ve Din Hizmetlerinin Planlanması (Karaman İl Müftülüğü).....	42
II. BÖLÜM	53
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	53
1. Din Eğitiminde Branşlaşma ve Gerekliliği	53
2. Ülkemizde Kur'an Öğretimindeki Metod Hataları, 3. Din Eğitiminde İlk Muallim "Mus'ab Bin Umeyr" Örneği	71
III. BÖLÜM	81
CAMİ, DERNEK VE KUR'AN KURSLARI	81
1. Cami ve Kur'an Kurslarının Entegrasyonu	81
2. Cami Derneklerinin Etkililikleri Üzerine Bir Modelleme: YECDER	102
3. Hayat Merkezli Camilerin İhyası İçin Caminin, Hizmetlerinin ve Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması:	113
IV. BÖLÜM	121
REHBERLİK, ÖZEL EĞİTİM VE OKUL ÖNCESİ	121
1. Kur'an Kursları'nda Din Eğitimi ve Rehberlik Hizmeti	121
2. Engelliler İçin Erişilebilir Kur'an Kursları	151
3. Kur'an Kurslarında Okulöncesi İhtiyacı.....	160
V. BÖLÜM.....	209
İYİ ÖRNEKLER	209
1. T.C. Bayraklı Müftülüğü Beş Kubbeli Camii Haydi Çocuklar Camiye!	209
2. Hafta Boyu Çok Yönlü Eğitim ve Öğretim	213
3. Kaliteli Din Görevlileri Yetiştirmede "Cer Uygulaması" ve Bu Uygulamanın Günümüze Uyarlanması	217

6 Yeniden Yapılanmanın Eşiğinde Kur'an Kursları

VI. BÖLÜM	225
KUR'ÂN-Î TEFEKKÜR.....	225
1. Kur'an-ı Kerim Öğretiminde Lafız Ve Mana Bütünlüğü	225
2. Kuran Eğitiminin Unutulan Bir Boyutu Kur'an Tefekkürü ve Uygulama Örneği.....	237
3. Ülkemizde Allah'ın Öğretilmesi.....	245
VII. BÖLÜM.....	253
YENİDEN KUR'AN KURSLARI.....	253
1. Yeniden Kur'an Kursları: Kur'an Kursları Örnek Müfredat ve Ders Materyalleri	253
2. Kur'an Kursları Öğretiminde Medrese Modeli ve Arapça Eğitiminin Ehemmiyeti	262
3. Her Yaş Grubuna Birlikte Din Eğitim Hizmeti Götürebilecek Kurum: Kur'an Kursları	267
VIII. BÖLÜM.....	285
ANADOLU ÖRNEKLERİ	285
1. Kur'an Kursu Hizmetlerinin Farklı Toplum Dinamiklerine Sunulması Bakımından Teklifler ve Edirne Örneği	285
2. Ortak Değerlerde Buluşmanın İlk Zemini Olarak Güneydoğuda Kur'an Kursları.....	298
3. Kur'an Kurslarında Doğu Bölgelerine Has Bazı Problemler ve Çözüm Önerileri	312
IX. BÖLÜM	325
HAFIZLIK.....	325
1. Hafızlık Okullu Olmalı	325
2. Güneydoğu Anadolu Bölgemizde Hafızlığın Az Olmasının Nedenleri ve Çözüm Önerileri	335
3. Hafız Yetiştirecek Proje İmam Hatip Ortaokulları	344
X. BÖLÜM	349
OKULLARDA DİN EĞİTİMİ	349
1. Kur'an-ı Kerim Dersinin İşlenişine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi	349
2. Ortaöğretim Kurumlarında Kur'an Eğitimi Algısına Etki Eden Unsurlar.....	357
3. Ortaokullarda ve İmam Hatip Ortaokullarında Hafızlık	383
SONUÇ	385

3. Kaliteli Din Görevlileri Yetiştirmede "Cer Uygulaması" ve Bu Uygulamanın Günümüze Uyarlanması

Tuncay KARATEKE

Giriş

Son yıllarda Diyanet İşleri Başkanlığı çok sayıda din görevlisi istihdam etmektedir. Bu din görevlilerinin kaliteli bir şekilde yetişmesi, toplumun dinî bilgiyi sağlıklı bir şekilde elde edebilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Kaliteli din görevlisi yetiştirmenin temel şartlarından biri, bu görevi yapmayı amaç edinmiş öğrencilere verimli bir staj yaptırmaktır. İmam-hatiplik, müezzin-kayyımlık veya Kur'an kursu öğreticiliği yapmak isteyen ilahiyat ve imam hatip lisesi öğrencilerinin ileride görevlerini en iyi şekilde yapabilmeleri ve göreve başladıklarında tecrübesizlikleri sebebiyle olumsuz durumlarla karşılaşmamaları için verimli bir staj dönemi geçirmeleri gerekmektedir. Staj konusunun geçmişteki örneğini Osmanlı medreselerindeki cer uygulamasında görmekteyiz.

Biz de bu çalışmada Diyanet İşleri Başkanlığı'nda görev yapmak isteyen imam hatip lisesi ve ilahiyat fakültesi öğrencilerinin bu mesleğe daha iyi hazırlanmalarını sağlayacak olan stajın, geçmişte nasıl uygulandığı, günümüzdeki bazı kurumlarda yer alan uygulama şekilleri ve mesleki din eğitimi veren imam hatip lisesi ve ilahiyat fakültelerinde nasıl uygulanabileceği hakkında bilgi vereceğiz.

Kaliteli Din Görevlileri Yetiştirmede Staj'ın Önemi

Öğrencilerin imam hatip lisesi ve ilahiyat fakültelerinde edinimleri daha çok teori boyutunda kalmaktadır. Bu okullarda eğitim gören öğrencilerde amaç, sınavdan yüksek not almak veya sınavı geçmek olduğu için daha çok ezbere dayalı bir öğrenim söz konusudur. Fakat elde ettikleri bilgileri uygulama alanına nasıl aktaracakları, uygulama esnasında ne gibi sorunlarla karşılaşabilecekleri, bu sorunları ne şekilde aşabileceklerine dair tecrübeleri bulunmamaktadır. Teori aşamasında kalan bu bilgilerini pratiğe dökemedikleri için de unutabilmektedirler. Okulda elde edilen bilgilerin kalıcılığının sağlanması için verimli bir staj, bu öğrencilere önemli katkılar sağlayacaktır.

Din eğitiminde staj, din görevlisi olmak isteyen kişilere ileride yüklenecekleri göreve ilişkin ortam (Cami/Kur'an kursu gibi) ve koşulları tanıtmayı ve alanında dinî görevleri fiilî olarak yerine getirme becerisini kazandırmayı amaçlamaktadır. Diğer taraftan din görevlisi adayına üstleneceği vazifenin manevi sorumluluklarını da öğretmeyi amaçlamaktadır.

Dinî konuların sadece teori boyutunda kalması öğrenen açısından kalıcılığı sağlamamaktadır. Öğrenilen dinî bilgilerin kalıcılığının sağlanması ve uygulamaya yansıtılabilmesi için mesleki din eğitimi veren kurumlarda staj uygulamasının yasal çerçeveye oturtulması gerekmektedir. Böylelikle kaliteli din görevlilerinin yetiştirilmesine önemli katkılar sağlanmış olacaktır.

Din görevlisi adayı staj sayesinde teoride öğrendiği namaz kıldırma, hutbe irad etme, cenaze işlemlerini yürütme, nikâh kıyma gibi uygulamaların nasıl yürütüldüğünü sahada görme fırsatı bulmuş olacaktır. Aynı zamanda bir öğretici olan din görevlisi, Kur'an-ı Kerim, temel dinî bilgiler, siyer konularının nasıl öğretildiğini, cemaatle veya kursiyerlerle nasıl iletişim kurulduğunu ve bu dinî hizmetlerin nasıl yürütüldüğünü bizzat tecrübe ederek öğrenecektir. Kendisi de bu staj sayesinde dinî hizmetleri yürütme becerisini kazanmış olacaktır. Staj esnasında kendi eksiklerini görme fırsatını da bulacaktır.

Din görevlisi adayı staj sayesinde bilmenin, öğretmekten farkını anlayacaktır. Çok iyi bilebiliriz; fakat muhatap kitleye bildiklerimizi iyi aktaramıyorsak çok şey bilmemizin bir anlamı olmayacaktır. Mevlana'nın dediği gibi ne kadar çok şey bilersen bil senin bildiğin karşdakinin anladığı kadardır.

Staj hakkında bu bilgileri verdikten sonra bu konuyu seçme nedenimden de kısaca söz etmek istiyorum:

2012-2013 eğitim öğretim yılında Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi son sınıf öğrencileri stajlarını Elazığ İmam Hatip Lisesi'nde yaptılar. Bu öğrencilerden on tanesi de benim staj öğrencimdi. İlk haftalar dersleri ben anlattım, onlar dinlediler. Daha sonra onlara ders anlattırdım. İçlerinden dersi çok iyi anlatanlar olduğu gibi heyecanlananlar, zamanı iyi kullanamayanlar, öğrenci ile iyi iletişim kuramayanlar, ses tonunu ayarlayamayanlar da oldu. İlahiyat fakültesinde öğrendikleri bilgilerin yetersiz kaldığını hissettikleri anlar oldu. Ben de okulun işleyişi, yıllık plan, zümre toplantıları, yazılı yap-

ma gibi konularda bilgilerinin yetersiz olduğunu fark ettim. Kısacası bu öğrenciler uygulama esnasında işlerin nasıl yürüdüğü ile ilgili yeterli bilgiye sahip değillerdi. Şimdiye kadar hep öğrenmişlerdi; ama öğretmemişlerdi. Bilgi birikimleri vardı; fakat bunları nasıl kullanacaklarını bilmiyorlardı. Aynı durumu biz de göreve başladığımızda yaşamıştık.

Bu staj öğrencileri arasından bir kaç bu yıl öğretmen oldular. Bunlardan bir tanesi bana şunları aktardı: “Hocam, öğrencilerim benim kaç yıllık öğretmen olduğumu sordular. Ben de yeni başladığımı söyleyince şaşırdılar. Gerçekten, staj esnasında öğrendiğimiz bilgiler işimize çok yaradı.”

Eğitimin ham maddesi insandır. Bu insanların bir tanesinin bile harcanması düşünülemez. Yaptığınız iş din ile ilgili olunca bunun manevi sorumluluğu daha da artmaktadır.

Staj yapmadan göreve başlamış birkaç imam-hatiple mülakat yaptım ve onların göreve başlamalarından sonraki süreçte karşılaştıkları bazı olumsuz tecrübeleri hakkında bilgi aldım. Bu bilgileri stajın önemini belirtmek açısından burada zikretmeyi uygun buluyorum.

“2007 yılının ocak ayında göreve başladım. Göreve başladığım ilk aylarda köyde biri vefat etti. Hayatımda ilk defa bir cenaze işlemini yürütecektim. Yani ölen kişiyi ben yıkayacak, ben kefenleyecek ve ben defnedecektim. Ölüyü kazasız belasız yıkadım. Sıra kefenleme işlemine gelince, teorik olarak ölünün nasıl kefenleneceğini bilmeme rağmen o zamana kadar bu konuda hiçbir tecrübem olmadığı için kefenin boyunu kısa kestim. Kefeninbaş ve ayak bağlarını ucu ucuna bağlamak zorunda kaldım.” (Mustafa Ergün, 28.03.2013.)

“2004 yılının aralık ayında göreve başlamıştım. Beni nikâh kıymaya çağırmışlardı. Nikâhı kıyılması gereken kişi de imamdı. Benim nikâh kıyma konusunda hiç tecrübem yoktu. (Sadece nikâh değil, imamlık hakkında da hiçbir tecrübem yoktu. Sadece imam hatip lisesinde bir defa hutbeye çıkmış ve cuma namazı kıldırımtım o kadar.) Nikâhı, nikâhı kıyılan imamın yardımıyla kıydım. Deyim yerinde ise, bir bakıma imam kendi nikâhını kendi kıymış oldu.” (S. N. 28.03.2013.)

“1997 yılında ilk göreve başladığımda sabah ezanını imsak vaktinde oku-

muştum. Fakat teamül gereği ezanı imsak vaktinden sonra güneşin doğuşundan bir saat önce okumam gerekiyormuş. Ezanı duyan cemaat de camiye geldi. Cemaat ile birlikte bir saat namaz kılmak için bekledik. Cemaatten bazıları "Hocam daha çok bekleyecek miyiz" diyorlardı. Ben bu durumdan bayağı etkilenmiştim." (Hamza Arslan, 28.03.2013.)

"Bir cuma namazında yılbaşı ile ilgili hutbe okumuştum. Cemaatten biri tam hutbenin ortasında "Hocam biz hindi aldık onları ne yapacağız" diye bir soru sordu. Ben soruya mı cevap vereyim yoksa hutbeye mi devam edeyim, şaşırdım kaldım ve bir müddet sessiz bir şekilde bekledim. Daha sonra kendimi toparlayarak hutbeye devam ettim." (Hamza Arslan, 28.03.2013.)

"2006 yılında göreve başladım. Bir gün müftülüğe gittim. Müftülükte beni diğer din görevlisi arkadaşlarla tanıştıyorlardı. Müftülükteki memur arkadaş: "Bu arkadaş da şu caminin imamı" diyerek beni tanıtmak isterken oradaki emekli imamlardan biri "Böyle imam mı olur! Kont pantolon giymiş geziyor." deyince utanmıştım." (M.Y.28.03.2013)

"1989 yılında göreve başlamıştım. İlk defa vaaz edecektim. Ezanın okunmasına yarım saat vardı. Anne-baba hakkı ile ilgili bir vaaz metni hazırlamıştım. Vaaz metnini okudum ve 15 dakikada bitirdim. Aklıma başka bir şey gelmedi. Cemaat arasında imam hatip lisesi meslek dersi öğretmeni vardı. Bu öğretmen arkadaş kalan sürede kürsüye çıkıp vaazı tamamladı." (Kaya Ofraz, 03.04.2013.)

Hoca namaz kıldırıyormuş. Secdede iken namaz kıldırıldığını unutmuş ve sessiz tekbir getirmiş son oturuştan sonra selam vermiş. Arkasına bir bakmış ki cemaat hâlâ secdede ne yapacağını şaşırmış. O ara cemaatten biri kafasını kaldırmış, hocayı görünce, "Cemaat kalkın kalkın hoca namazı bitirmiş" bile demiş.

Ben bu konu üzerinde çalışırken sadece birkaç imam-hatip ile mülakat yapma fırsatı bulabildim ve onlar da bana kendi başlarından geçen bu olumsuz tecrübelerini anlattılar. Daha fazla din görevlisi ile mülakat yapaysaydım görevdeki tecrübesizliklerinden kaynaklanan daha birçok farklı olayı burada sizinle paylaşabilirdim.

Osmanlı Medreselerinde Staj: Cer Uygulaması

Arapça bir kelime olan cer, "çekmek, ilerideki bir şeyi çekmek, para, eşya vs. çekmek" manalarına gelmektedir.

Cer uygulaması, medrese öğrencilerinin "üç aylar (şuhur-u selase)" olarak bilinen recep, şaban ve ramazan aylarında, ülkenin en ücra köşelerine kadar dağılarak öğrendikleri dinî bilgileri halka anlatmaları geleneğidir. Medrese öğrencileri bu süre içerisinde gittikleri yerlerde bazı dinî hizmetleri yerine getirir ve böylelikle ileride icra edecekleri mesleğe dair tecrübe kazanırlardı. Örneğin, bir köyde namaz kıldırıp, vaaz ederek öğrendiği bilgileri halka anlatır ve böylelikle staj yapmış olurdu. Medrese de, bu şekilde hem öğrencilerini yetiştirir hem de halkla iç içe olurdu.

Medrese öğrencilerinin gönüllü olarak sundukları bu hizmetler sonucu, halk da gönüllü olarak maddi ve manevi yardımlarda bulunurdu. Bu cer uygulaması sayesinde halk ile medrese bütünleşmesi gerçekleştirilip, halkın medreselerde yetişen ilim ehlinden istifadesi sağlanırdı.

Her ne kadar bu cer usulünde halk tarafından medrese öğrencilerine maddi yardımlarda bulunulduğu için bu yöntemi eleştirenler olsa da bu uygulama ile öğrenciler toplumu tanımış ve bilgilerini sahada kullanma imkânı bulmuş olurlardı.

Milli Eğitimde Staj

Sağlık meslek lisesi gibi mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında eğitim gören öğrenciler alanları ile ilgili 300 saat staj yapmaktadırlar. Bu okullarda okuyan öğrenciler stajlarını, hafta içi, hafta sonu veya yaz tatillerinde yapmaktadırlar. Staj esnasında sigorta primleri yatmakta ve bunun yanında belli bir ücret de almaktadırlar. Bu kurumlarda stajını başarılı bir şekilde tamamlayamayanlar mezun olamamaktadırlar.

İmam Hatip Liseleri ve İlahiyat Fakültelerinde Staj

Şu an mevcut imam hatip liselerinde, hitabet ve mesleki uygulama dersinde yaptırılacak mesleki uygulama ve staj çalışmaları ile ilgili 24.03.2010 tarihli genelgede şunlar yer almaktadır.

1. Uygulama çalışmalarını yürütmek üzere okul başyardımcısı veya bir müdür yardımcısının başkanlığında hitabet ve mesleki uygulama

dersi öğretmeni, meslek dersi öğretmeni, rehber öğretmen ile bir Türk dili ve edebiyatı öğretmeninden oluşan "mesleki uygulama kurulu" kurulur.

2. Kurulun çalışmalarından okul müdürü sorumludur.
3. Bu kurul, çalışmalarına birinci dönemde başlar ve uygulama programını hazırlayarak okul müdürlüğüne sunar. Okul müdürlüğü uygulama programının bir nüshasını en geç kasım ayında il/ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün onayına sunar.
4. Gerektiğinde program değişikliği yapılarak il/ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bildirilir.
5. Kurul okulun ve çevrenin şartlarını dikkate alarak yapılacak uygulamanın zamanını, süresini, yerini ve uygulama alanını tespit eder.
6. Uygulama ve staj çalışmalarının yürütülmesinden bütün meslek dersleri öğretmenleri sorumludur. Uygulama çalışmaları sürecinde meslek dersleri öğretmenlerine görev verilir.
7. Uygulama ve staj çalışmaları ders saatleri içinde sınıfta ve okulun mescidinde yapılacağı gibi ders dışında yerleşim yerindeki ve yerleşim dışındaki camilerde de yapılabilir.
8. Mahallî camilerde ve yerleşim yeri dışında yapılacak uygulamalarda ilgili müftülüklerle işbirliği yapılır, yerleşim yeri ve il dışında yapılacak uygulama ve staj çalışmaları için ise mülki amirden izin alınır.
9. Uygulayıcı öğrenciler tarafından okunacak ya da hazırlanacak vaaz, hutbe ve kutlama programları "mesleki uygulama kurulu" tarafından incelenir. Uygun görülenler kurul üyelerince imzalanarak okul müdürüne sunulur. Uygun görülenler uygulamaya konulur.
10. Mesleki uygulama ve staj çalışmalarından ilgili öğrenci kulüplerinin çalışmalarında da yararlanılır.
11. Uygulama çalışmalarının değerlendirmesi;

Değerlendirme çalışmaları, 1 meslek dersi öğretmeni, 1 öğrenci ve uygulama yapılan caminin imam-hatibinden oluşan bir komisyon tarafından yapılır. Alınan not, öğrencinin hitabet ve mesleki uygu-

lama dersinin ödev notu olarak değerlendirilir.

12. Uygulama sonunda düzünlenen raporlar mesleki uygulama kurulu-na teslim edilir.

Bu genelgede belirtilen uygulamalar öğrenciyi cemaatle kaynaştıramamaktadır. Sadece kısa bir süreliğine vaaz etme ve hutbe okuma gibi uygulamaları yerine getirme fırsatı sunmaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda görev alacak, imam-hatip, müezzin-kayyım ve Kur'an kursu öğreticilerine meslekleri ile ilgili yeterli bir deneyim kazanma fırsatı sunamamaktadır. Medreselerdeki "cer usulü" sayesinde öğrenciler sahada uzun süre kalarak bu görevin icrası esnasında hissedebilecekleri duyguları bizzat tecrübe etme fırsatını elde etmiş olurlar.

Din Görevlisi Adaylarına Yaptırılacak Stajın Aşamaları

İmam hatip lisesi ve ilahiyat fakültesi öğrencileri için hazırlanan staj programı şu aşamalardan oluşabilir:

- 1- Staj yapacak öğrenciler, imam-hatip lisesi ve ilahiyat fakültesi hocaları tarafından seçilerek, il veya ilçe müftülükleriyle istişare sonunda uygun cami veya Kur'an kursu hocalarının yanında staja başlatılır. Bu öğrencilerin takibi ilahiyat fakültesi veya imam hatip lisesi hocalarından bir koordinatör öğretmen ve staj uygulamasını yürüten bir din görevlisi ile birlikte yapılabilir.
- 2- Staj öğrencileri öncelikle son sınıf öğrencilerinden seçilmekle birlikte kabiliyetleri doğrultusunda 2. ve 3. sınıfta okuyan öğrencilerden de seçilebilir.
- 3- Stajı yürütecek din görevlileri, görev sorumluluğu bilincinde olan, staj öğrencisine iyi bir model olacak din görevlileri arasından seçilir.
- 4- Stajın verimli bir şekilde yürütülmesi ve cazip hâle getirilmesi için koordinatör hocalara, staj uygulamasını yürüten din görevlilerine ve staj öğrencilerine belli bir ücret ödenmelidir. Ayrıca staj öğrencilerinin diğer meslek liselerinde olduğu gibi sigorta primi de yatırılabilir.
- 5- Diğer okullarda olduğu gibi bu stajı geçemeyenler okullarından mezun edilmeyecek ve din görevlisi olarak atanırken bu belge şart koşulacaktır.

- 6- Staj öğrencileri stajlarını hafta sonları, yarıyıl tatili veya yaz tatillerinde yapabilirler.

Staj Yapmanın Din Görevlileri Açısından Faydaları

1. Yaz tatillerinde cami ve Kur'an kursundaki görevlilere yardımcı olma
2. Okulda öğrendiği teorik bilginin uygulanışını görme
3. Din görevlilerinin çalışma şartlarını görme
4. Din görevlilerinin sorumluluklarını öğrenme
5. Bilgi ve beceri açısından bu alanda gerekli olan eksiklerini fark etme
6. Bu görev için olumlu motivasyon sağlama
7. Göreve ilk başladığında yeterli özgüveni elde etme
8. Erken yaşlarda bu görevi benimsemelerini, bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını geliştirmelerini sağlama
9. Öğrencilerin halkla kaynaşmalarını ve sosyalleşmelerini sağlama
10. Öğrencilerin maddi kazanç elde etmesi ve bu sayede mesleki din eğitimi veren kurumların öğrenciler için cazip hâle getirilmesi